

Усвідомлення останнього факту породило необхідність виникнення нового типу активного словника, який забезпечує можливість правильного використання лексичних одиниць мовцем, а саме словника, що максимально репрезентує дані про синонімічні засоби мови та її комбінаторні правила. Перші такі словники були створені А. Роймом в 10-х роках ХХ ст. як посібники для вивчення лексики англійської³ та французької мов. З 50-х років минулого століття ідеї активного словника з опорою чи на синонімічні засоби мови незалежно від словників П. Роже та А. Ройма, стали активно розвиватися в американській, англійській, німецькій, російській, французькій та ін. лексикографіях⁴. Проте лише в окремих словниках була здійснена спроба реалізувати принцип активності у двох названих вище аспектах: у “Толково-комбінаторном словаре современного русского языка” І.А.Мельчука та А.К.Жолковского (Wiener Slavistischer Almanach, Вена, 1984), де вперше в світовій практиці сполучуваність слів була описана на достатньо серйозній лінгвістичній основі, та “Англо-русский синонимический словарь” Ю. Д. Апресяна, В. В. Ботяковой, А. И. Розенмана та ін. (М., “Русский язык”, 1979).

1.2. Системна лексикографія та інтегрований опис мови

Ідеї інтегрованого представлення різноаспектної словникової інформації в одному виданні представляють найактуальніші прагнення словникарів. Ідеалом теорії лексикографії залишається універсальний словник, який з точністю і повнотою міг би відобразити мовну стихію, усі розряди одиниць лексикону зі всіма властивими їм ознаками: “для теорії лексикографії необхідне поняття мак-

³ Згадаємо також американське видання для школярів Webster's New World Dictionary and Student Handbook, Nashville, 1972, містить понад 20 тис. одиниць.

⁴ Словники Вебстерівської лінії, перш за все Webster's Third; словники Роберівської лінії Le Petit Robert. Dictionnaire alphabetique et analogique de la langue francaise — Paris, 1980; ряд навчальних словників Dictionnaire Larousse du francais langue etrangere. — Larousse, 1979 та Le Robert methodique, Dictionnaire du francais contemporain. — Larousse, 1966), то на сполучуваність лексичних одиниць (різні версії Advanced Learner's Dictionary; “Учебный словарь сочетаемости слов русского языка” за редакцією П. Н. Денисова та В. В. Морковкіна. — М., “Русский язык”, 1978; Longman Dictionary of Contemporary English. — Longman, 1978; словник Ю. Д. Апресяна та Е. Палл “Русский глагол — венгерский глагол. Управление и сочетаемость”. — Будапешт, 1982; The BBI Combinatory Dictionary of English: A Guide to Word Combinations by M. Benson, E. Benson, and R. Ilson. — John Benjamins Publishing Company, Amsterdam (Philadelphia), 1986.

